

# Stalino KELIU

LKP(b) KUPIŠKIO APSKRITIES KOMITETO IR  
KUPIŠKIO APSKRITIES VYKDOMOJO KOMITETO ORGANAS

Eina 3-ji metai

1948 m. birželio 21 d.

№ 52 (107)

Kaina 20 kp

## Tinkamai pasiruošti derliaus nuėmimui

Mūsų apskrities darbo valsčiai, vykdydami VKP(b) CK vasario Plenumo nutarimą „Dėl priemonių žemės ūkiui pakelti ir išvystyti pokariniu laikotarpiu“ ir duotame įsipareigojimų laiške drg. Stalinui, išauginti aukštą šių metų derlių, jau yra pasiekę gana gerų rezultatų. Šiais metais pavasario sėja buvo pravesta anksti ir aukštame agrotechnikos lygyje. Dėka gerai pastatyto politinio masinio aiškinamojo darbo, darbo valstiečių tarpe, kaip Svėdasų, Skapiškio, Subačiaus ir Viešintų valsčiuose didelė dauguma darbo valstiečių šiais metais davė individualinius įsipareigojimus išauginti aukštą derlių ir prieš laiką atsiskaityti su valstybe visomis prievolėmis. Šiandien prieš kiekvieną partinį, tarybinį darbuotoją, o taip pat prieš MTS ir MANP, kolektyvinius ūkius ir individualius valstiečius yra svarbus sėkmingas pasiruošimas naujo derliaus nuėmimui. Jau dabar laikas pasirūpinti žemės ūkio inventoriu, kuris teks panaudoti laike derliaus valymo, remontu. Kiekvienas kolektyvinis ūkis, MTS, MANP ir žemės ūkio kooperacijos draugijos turi iš anksto numatyti naujo derliaus patalpimui sandėlius, kad prasidėjus šiai svarbiai kampanijai, šis klausimas nepasirodytų netikėtu ir neišspręstu.

Tačiau eilėje valsčių pasiruošiamieji derliaus nuėmimui darbai vyksta nepatenkinamai, o nekuriuose valsčiuose, kaip kad Subačiaus, Šimonių, Aukštupėnų šis svarbus klausimas stovi dar visai iš vietos nepajudintas. Įdomu, ko laukia valsčių vadovai? Šių valsčių kiemuose ir sandėliuose stovi gausybė įvairių žemės ūkio mašinų, kaip kerta-

kurios stovi suverstos į krutėčias, vykdydami VKP(b) CK vasario Plenumo nutarimą „Dėl priemonių žemės ūkiui pakelti ir išvystyti pokariniu laikotarpiu“ ir duotame įsipareigojimų laiške drg. Stalinui, išauginti aukštą šių metų derlių, jau yra pasiekę gana gerų rezultatų. Šiais metais pavasario sėja buvo pravesta anksti ir aukštame agrotechnikos lygyje. Dėka gerai pastatyto politinio masinio aiškinamojo darbo, darbo valstiečių tarpe, kaip Svėdasų, Skapiškio, Subačiaus ir Viešintų valsčiuose didelė dauguma darbo valstiečių šiais metais davė individualinius įsipareigojimus išauginti aukštą derlių ir prieš laiką atsiskaityti su valstybe visomis prievolėmis. Šiandien prieš kiekvieną partinį, tarybinį darbuotoją, o taip pat prieš MTS ir MANP, kolektyvinius ūkius ir individualius valstiečius yra svarbus sėkmingas pasiruošimas naujo derliaus nuėmimui. Jau dabar laikas pasirūpinti žemės ūkio inventoriu, kuris teks panaudoti laike derliaus valymo, remontu. Kiekvienas kolektyvinis ūkis, MTS, MANP ir žemės ūkio kooperacijos draugijos turi iš anksto numatyti naujo derliaus patalpimui sandėlius, kad prasidėjus šiai svarbiai kampanijai, šis klausimas nepasirodytų netikėtu ir neišspręstu.

Tačiau eilėje valsčių pasiruošiamieji derliaus nuėmimui darbai vyksta nepatenkinamai, o nekuriuose valsčiuose, kaip kad Subačiaus, Šimonių, Aukštupėnų šis svarbus klausimas stovi dar visai iš vietos nepajudintas. Įdomu, ko laukia valsčių vadovai? Šių valsčių kiemuose ir sandėliuose stovi gausybė įvairių žemės ūkio mašinų, kaip kerta-

## Pavyzdینگai vykdo prievoles

Aukštupėnų valsčiaus, Jutkonių apylinkės darbo valstiečiai, vadovaujami energingo apylinkės pirmininko drg. Sakavičiaus, ryžtingai kovojo dėl privalomųjų valstybinių pristatymų priešlaikinio įvykdymo.

Šios apylinkės valstietis Vaitiekūnas visu 100 proc. atsiskaitė pieno, mėsos ir kiaušinių prievolėmis. Vals-

tietis Vilkas Kazys metinį privalomųjų pristatymų planą įvykdė 95 proc.

Gerai vykdė paruošas ir kiti apylinkės valstiečiai.

Jutkonių apylinkė metinį privalomųjų pristatymų planą jau yra įvykdžiusi 55 proc.

Šiuo šauniu jutkonių pavyzdžiu turi pasekti ir kitos apylinkės.

A. Banaitis



Partija ir vyriausybė rūpinasi žemės ūkio pakilimu. Šiandien Lietuvoje yra nemažas būrys aukšto derliaus meistrai, apdovanoti už tai vyriausybinių ordinais ir medaliais.

Nuotraukoje:

Benediktas Paulavičiaus, Ukmergės apskrities Leompolio tarybinio ūkio Laibiškio skyriaus grandininkas — ordininkas.

Foto Šiško

ELTA

## MŪSŲ APSKRITYJE

### Nejaučiant darbo atsakomybės

Nežinint, kad Viešintų valsčiaus vykdomojo komiteto tarnautojų daugiausia pildžiusi po 70 proc. metinio pieno paruošų plano ir pavienių pieno prievolinių, kurie atsiskaitė su valstybe 100 proc., valsčius stovi vienoje iš paskutinių vietų apskrityje, nes, nesant kontrolės, Gilvydžių ir kitose apylinkėse yra dar tokių pieno prievolinių, kurie nepradėjo statyti pieno valstybei, nors jau pasibaigė pirmasis šių metų pusmetis. Visa tai gaunasi todėl, kad valsčiaus aktyvas ir paruošų agentas drg. Abramovas per mažai kreipia dėmesio į savo tiesiogines pareigas ir pieno paruošas skaito antraeiliu dalyku. Daugu-

K. Variūnas

### Šienapiūtės pirmūnai

Vis didėjančiais tempais išsivysto šienapiūtės darbai mūsų apskrityje. Daugelis apylinkių valstiečių šienapiūtės darbus jau baigia įvykdyti 100 proc.

Aukštupėnų valsčiaus, Laičių apylinkės darbo valstietis drg. Burokas ne tik kad nušienavo savo pievą, bet jau dienos vis daugėja iš vieno ha žemės ploto šieną

sudžiovino ir suvežė į pastosivysto šienapiūtės darbai. Jo pavyzdžiu pasekė ir kiti apylinkių valstiečiai. Vėžionių apylinkės darbo valstiečiai drg. drg. Čivas, Jūrenas, Peža ir kiti jau įpusėjo šienapiūtės bare.

Tokių valstiečių skaičius apskrities laukuose diena iš dienos vis daugėja.

J. Avyžius

### 30 to virš plano

Viešintų lentpiūvei — mairūnui vadovaujant vedėjui drg. Gudoniui, įmonė kiekvieno mėnesio darbo planą viršija. Birželio mėnesį sumalė 30 to grūdų virš plano.

Didelį darbo atidumą rodo neseniai demobilizuotas iš Ta-

rybinės Armijos karys drg. Dambrauskas. Jis, dirbdamas malūnininku, diena iš dienos kelia darbo našumą ir savo darbu rodo pavyzdį visiems malūno ir lentpiuvės darbininkams.

K. Laumakis

### Didėja pieno pristatymo tempai

Daugelis Viešintų valsčiaus darbo valstiečių teisingai supranta savalaikio pieno prievolių pristatymo valstybei reikšmę. Daug dėmesio pieno paruošoms skiria Viešintų valsčiaus Užubalių apylinkės vykdomojo komiteto pirmininkas drg. Ragauskas. Jis su

savo Tarybos nariais patikrina, kaip apylinkės valstiečiai vykdo pieno paruošas, imasi atitinkamų priemonių prieš pieno paruošų sabotuotojus. To pasekoje, daugelis Užubalių apylinkės valstiečių baigia atsiskaityti su valstybe. Šiai apylinkės valstietis drg.

### Šimoniečiai jau šienauja

Visose Šimonių valsčiaus apylinkėse prasideda šienapiūtės darbai. Valsčiuje jau nupiauta daugiau kaip 15 ha kultūrinių žolių ir pievų. Pirmasis valsčiuje pradėjo šienauti Butėnų apylinkės darbo valstietis drg. Vizbaras Kostas. Jis per vieną dieną nupiovė 0,5 ha pievos. Šio valstiečio pavyzdžiu pasekė ir Norbutas Jonas, nupiovęs 0,75 ha pievos.

Šienavimo darbai Šimonių valsčiuje kiekvieną dieną sparčiais tempais didėja.

M. Giedrius

### Kada mokės algas?

Viešintų valsčiaus vykdomojo komiteto tarnautojai nusiskundžia, kad jau nuo kovo mėnesio nemokamos algos. Taip pat nuo vasario mėnesio algų negauna ir apylinkių vykdomųjų komitetų pirmininkai bei sekretoriai.

Viešintų valsčiaus vykdomojo komiteto tarnautojai klausia, kada pagaliau bus mokamos algos?

K. Kalnuotis

### Pavyzdingas prievolinkas

Viešintų valsčiaus, Viešintų apylinkės mažžemės darbo valstietis drg. Kravcovas Lašipanas jau 100 proc. įvykdė pieno, mėsos ir kiaušinių privalomųjų pristatymų metinį planą.

Dabar jis pieną stato 1949 metų sąskaiton.

K. Mauragis



## Komjaunimo gyvenimas

## Svėdasuose užmirštas komjaunimas

Komjaunimas Tarybų Lietuvos jaunimo tarpe vaidina didelį vaidmenį auklėjant jaunimą ir organizuojant jį penkmetinio plano uždavinių įvykdymui. Kad komjaunimo darbas būtų teisinga kryptimi vykdomas, reikalingas nuolatinis vadovavimas iš aukštesnių organizacijų pusės. Visai kitokioje padėtyje randasi komjaunimo organizacija Svėdasų valsčiuje. Kai valsčiaus komjaunimo organizatoriumi dirbo komjaunuolis Zovė, valsčiaus komjaunimo organizacijoje buvo matyti gyvas darbas; valsčiaus komjaunuoliai aktyviai dalyvavo visose tiki- nės ir politinės kampanijose. Komjaunimo organizacijos iniciatyva buvo suorganizuoti keli saviveiklos pasirodymai visuomenei. Valsčiaus komjaunimo organizacija išaugo iki 47 narių. Tačiau valsčiaus k-to sekretorių drg. Zovė 1947 m. rugsėjo mėn. išsiuntus mokytis, komjaunimo gyvenimas valsčiuje užmigo. Jau prabėgo geras laiko tarpas, tačiau LLKJS AK nerado reikalo paskirti naujo komjaunimo organizatoriaus Svėdasų valsčiuje. Todėl ir nenuostabu, kad per tą laiką buvo prarasti tik keli komjaunimo susirinkimai

kai kuriose pirminės komjaunimo organizacijose. Jau 6 mėn. laiko kaip nepriimtas nei vienas naujas jaunuolis į VLKJS eiles, nors sąlygos komjaunimo organizacijai augti yra geros. Pirminių komjaunimo organizacijų sekretoriai parinkti neturį autoriteto ir nesugebantieji vadovauti. Svėdasų valsčiaus vyk. k-to pirminės komjaunimo organizacijos sekretoriumi dirba, savo nekomjaunuoliškais pasielgimais, nustoję visiškai autoriteto Lipinskienė. Todėl visiškai natūralu, kad šios pirminės komjaunimo organizacijos eilės ne tik kad neauga, bet ir mažėja. Susirinkimai nepraviedami. Nesant vadovavimo, atskiri miesto komjaunimo pirminės organizacijos komjaunuoliai elgiasi visai nekomjaunuoliškai, kaip Brazauskas ir kt. Liepagirio kaime buvo skaitlinga pirminė komjaunimo organizacija, bet nesant valsčiaus komjaunimo organizatoriaus ir čia jokio darbo nematyti. Pirminėi organizacijai niekas nevadovauja, nes nėra sekretoriaus. Tas pats buvo išties 1947-48 mokslo metus ir Svėdasų gimnazijoje. Iš 600 gimnazijos moksleivių

tik 5 komjaunuoliai. Pirminės organizacijos sekretorius drg. Zariankinas skundžiasi, kad komjaunimo darbe jis yra jaunas darbuotojas ir jam gas vykdomas. Apylinkių vykdomųjų komitetų Tarybų deputatų pareiga kovoti už darbo žmonių gerovės kėlimo interesus. Tačiau Kupiškio valsčiaus Kuosėnų apylinkės vykdomojo komiteto Tarybos deputatai (pirmin. Baltuška Pranas). Šios apylinkės Tarybos deputatai nuveikė nemažai. Apylinkė jau yra įvykdžiusi 65 proc. bendro metinio pieno paruošų plano. Apylinkės darbo valstiečiai tarpusavyje lenktyniauja. Pats pirmasis mėsos ir pieno paruošas atliko naujakurs Tuskas Petras. Valstietė Jasiūnienė Uršulė jau įvykdė pieno paruošų 85 proc. metinio plano, o valstietė Vaitiekūnienė Akvilė, turinti 5 ha žemės, įvykdė 75

įvykusioje II-je Kupiškio apskrities komjaunimo konferencijoje buvo iškelta aštrios kritikos Apkomo adresu ryšium su komjaunimo organizacijos padėtimi Svėdasuose, tačiau tai mažai kreipiamą dėmesio.

Svėdasų valsčiaus komjaunimo organizacija yra palikta savieigai. LLKJS Kupiškio apskrities k-tas turi dėti visas pastangas, kad vienai iš skaitlingiausių valsčių organizacijų būtų nedelsiant suteikta parama.

S. Šaltinis

## Apylinkių vykdomieji komitetai kovoja už pieno paruošas

Dabartiniu metu prieš darbo valstiečius stovi gana svarbus uždavinys. Tai pieno paruošų pristatymų sėkmingas vykdymas.

Apylinkių vykdomųjų komitetų Tarybų deputatų pareiga kovoti už darbo žmonių gerovės kėlimo interesus. Tačiau Kupiškio valsčiaus Kuosėnų apylinkės vykdomojo komiteto Tarybos deputatai (pirmin. Baltuška Pranas). Šios apylinkės Tarybos deputatai nuveikė nemažai. Apylinkė jau yra įvykdžiusi 65 proc. bendro metinio pieno paruošų plano. Apylinkės darbo valstiečiai tarpusavyje lenktyniauja. Pats pirmasis mėsos ir pieno paruošas atliko naujakurs Tuskas Petras. Valstietė Jasiūnienė Uršulė jau įvykdė pieno paruošų 85 proc. metinio plano, o valstietė Vaitiekūnienė Akvilė, turinti 5 ha žemės, įvykdė 75

proc. Apylinkės valstiečių tarpe vedamas aiškinamasis darbas, kad pieno paruošų grafikos, uždėtos apylinkėi, ne tik būtų išpildytos, bet ir viršytos.

Neblogai darbe pasižymi ir Vidugirių apylinkės vykdomojo Tarybos deputatai (p-kas Jakšys Jonas). Šios apylinkės darbo valstiečiai pieno paruošų planą įvykdė 50 proc. Tos apylinkės valstietis Simijonas Kazys atliko pieno, mėsos, kiaušinių ir vilnų paruošas 100 proc. Valstietė Kulikauskienė Ona pieną stato virš plano, kiaušinius, mėsą ir vilnų atidavė 100 proc.

Tokių valstiečių ir kitose apylinkėse yra dešimtys. Tai daugiausia naujakuriai, mažžemiai ir vidutiniškai valstiečiai, sėkmingai vykstantieji jiems uždėtas partijos ir vyriausybės uždavinius.

Br. Šalčiūnas

## MUMS RAŠO

## Kodėl neišmokami pinigai už komandiruotes

Tarybų valdžia suteikė visiems mokytojams, neturintiems reikiamo mokslo cėno, galimybę įsigyti Vilniaus Pedagoginiame Institute ar Kauno Mokytojų seminarijoje. Mokytojams — studentams sesijos laikui išduodamos komandiruotės, kurias valsčių vykdomieji k-tai turi apmokėti. Tačiau Subačiaus gimnazijos mokytojams valsčiaus vykdomasis komitetas atsisako apmokėti pinigus už koman-

diruotes, nors tas padaryti faktinai jiems priklauso. Tuo reikatu Subačiaus gimnazijos mokytojai daug kartu kreipėsi į Kupiškio apskrities Liaudies Švietimo skyrių, tačiau iki šio laiko pinigai už komandiruotes neapmokami.

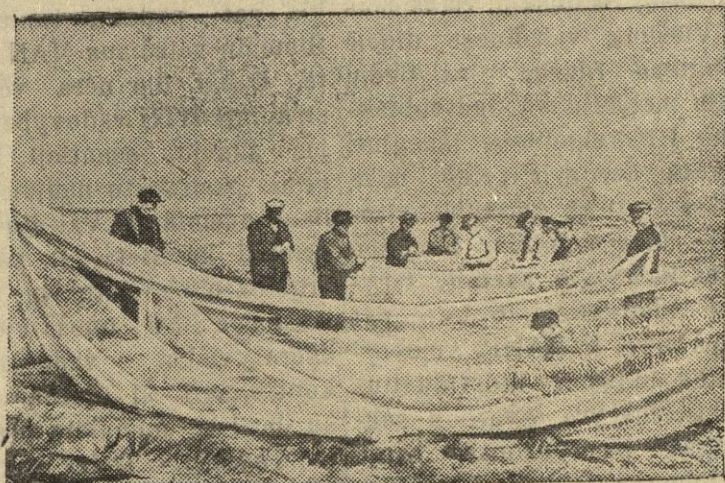
Subačiaus gimnazijos mokytojai klausia, kada pagaliau bus apmokėti pinigai už komandiruotes?

P. Galinis

## Ruošiasi derliaus nuėmimo darbams

Kupiškio MTS darbininkai, sėkmingai baigę pavasario laukų darbus, smarkiais tempais pradėjo ruoštis šienapiūtei ir derliaus nuėmimo darbams. Šiuo metu jau atremontuotos dvi piaunamos mašinos ir dalis būtino inventoriaus. Remontavimo darbuose pasižymėjo mechanikas Anikanovas ir kalvis Šablevičius.

A. Vanagaitis



Kaliningradas: Pietiniuose Baltijos jūros vandenyse sėkmingai tęsia savo darbą kolektyvinio ūkio valstiečiai — žuvininkai. Jie persikėlę nuo Volgos, Juodosios jūros, Azovo ir Kaspijos susiorganizavo čia į dešimtį žuvų gaudytojų kolektyvinių ūkių. Valstybė jiems suteikė didelę paramą. Be bendrų laivų, duotų visiems persikėlusiesiems, žuvų gaudymo kolektyviniai akiai gavo daugiau kaip keturius milijonus rublių.

Į partijos ir vyriausybės rūpestį žuvininkai atsakė nuoširdžiu darbu. Gegužės mėn. metinis žuvų sugavimo planas buvo įvykdytas 60 proc. Geriausias kol. ūkis „Už tėvynę“ jau įvykdė trečią metinį planą.

Nuotraukoje: kol. ūkio „Už tėvynę“ brigada gamina naujus tinklus.

## PASIKABĖJIMAI MOKSLINĖMIS TEMOMIS

## Apie gyvybės atsiradimą

Iš kur atsirado gyvybė ant žemės — štai klausimas, kuriuo ne taip seniai nebuvo kvaršinta sau galvų, nes tikybos pateikdavo tikintiesiems paruoštą ir trumpą atsakymą, girdi, dievas sukūrė dangų ir žemę, sukūrė taip pat gyvus padarinius, tame skaičiuje ir žmogų. Bet, žinoma, mokslas pasitenkinti tokiu aiškinimu negali, nes pripažinti stebuklus būtų tas pats ką atsisakyti nuo mokslo.

Žemė, lygiai kaip ir mėnulis ir kitos planetos, kadaise buvo įkaitinto rutulio būklėje, jie buvo panašūs į ugninius kamuolius, kurių temperatūra siekia kelis tūkstančius laipsnių ir juose sunkiausi metalai, kaip geležis, sidabras ir auksas virte virė ir kunkuliavo. Pamažėli jie užsidėdė dar plona pluta. Gyvybės atsiradimo istori-

ja yra nenutrūkstamai susijusi su vieno cheminio elemento — grynanglio istorija. Grynanglis, kuris teina į vilis gyvuosius kūnus, turi tą ypatybę, kad jis iš visų kitų cheminių elementų labiausiai linkęs sudaryti junginius tiek su pačiu savim, tiek ir su kitais elementais. Žemės branduolyje grynanglio yra gana daug. Su geležimi ir kitais metalais jis sudaro ypatingus junginius, vadinamus karbidais.

Labai senais laikais, kai žemės pluta dar nebuvo tvirta, karbidai iš centrinio žemės branduolio išsiversdavo į žemės paviršių ir betarpiškai susiliedavo su tų laikų atmosfera. Bet tuometinė pirmą kartą atmosfera nebuvo panaši į mūsų laikų atmosferą. Ją tada sudarė įkaitinti vandens garai. Visas vanduo, kuris dabar yra vandenyuose ir jūrose, tada supo žemę storo garų sluoksnio pavidalu.

Iš karbidų ir vandens garų sąveikos žemės atmosferoje susidarė milžiniškas kiekis anglies vandenilių. Anglies vandeniliai turi ypatingą galią daryti įvairius cheminius pasikeitimus. Labai svarbi yra jų galia palyginti lengvai prisijungti vandenį.

Ankstųjų anglies vandenilių molekulės buvo susidariusios iš grynanglio ir vandenilio. Iš vandens prie jų prisidėjo deguonis. Vėliau prie jų prisijungė dar vienas elementas — azotas. Tas medžiagas jau galima pavadinti organinėmis medžiagomis, nes jos jau visiškai panašios į kai kurias cheminius junginius, esančius gyvulių ir augalų kūnuose.

Kas toliau vyko su tomis medžiagomis? Ši procesą vaizdžiai nupiešia tarybinis mokslininkas Oparinas: žemė nuolat aušo, atiduodama šilumą tarplanetinei erdvei. Pagaliau jos temperatūra

priartėjo 100 laipsnių ir tuo met vandens garai virtę lašais, lietaus pavidalu prapliupo į tuščią žemės paviršių ir sudarė pirmą verdantį vandenyną. Aišku kad ir būvę atmosferoje organiniai junginiai kartu su lietaus lašais pateko į šį vandenyną. Iš pradžių tie junginiai buvo nesudėtingi, bet vėliau, besijungdami tarp savęs, jie įsigijo sudėtingas struktūras.

Šiam reiškiniiui nušviesti štai pora pavyzdžių: dar 1861 met. rusų chemikas A. Butlerovas įrodė, kad padarius formalino skiedinį kalčių vandenį ir palikus mišinį šiltoje vietoje, skiedinys įsigys saldaus skonio. Tas įrodo, kad iš šešių formalinio molekulių susidarys sudėtinga stambi cukraus molekulė.

Akademikas Buchas palikdamas panašiose sąlygose stovėti formalinio ir ciankalo skiedinį, gaudavo dar sudėtingesnių molekulių; jos buvo



## Už penkmečio per ketverius metus įvykdymą

Įmonės darbe vaisių gausumas priklauso nuo įmonėje dirbančiųjų sąžiningumo, atidus ir stropaus darbo. Įmonės, išjungusios į socialistines lenktynes, taip pat ir įmonėje dirbantieji darbininkai tarpusavyje lenktyniaudami, žymiai pagreitina darbą ir pagerina gaminių kokybę.

Tai įvertinęs Kupiškio apskrities pramkombinatas (įmonės direkt. Montvilas), išjungė į socialistines lenktynes ir jau ge užės mėnesio bėgyje atsiekė gana gražių rezultatų. Gerai darbą atliekančių darbininkų dėka, pramkombinatas gegužės mėn. planą išpildė 160 proc., o atskiros įmonės, kaip durpių gamybos — 114 proc., plytų — 101 proc., grūdų permalimo — 440 proc., drabužių siuvimo

— 123 proc.

Apskrities pramkombinatos žinioje esančios įmonės, išjungusios į tarpusavio socialistines lenktynes, žymiai viršija gamybos planus. Apskirtyje pirmauja Subačiaus valsčiaus Surdegio malūnas, gegužės mėn. grūdų permalimo planą viršijo 915,7 proc., milų vėlimo — 366 proc., miško medžiagos piovimu — 107,3 proc. Tas rodo, kad šios įmonės dirbantieji stengiasi duotus darbo planus įvykdyti ir viršyti.

Nuo Surdegio malūno neatilieka ir Subačiaus garinio malūno (vyr. darb.drg. Alelinas) dirbantieji. Čia gegužės mėn. grūdų malimo planas įvykdytas 647 proc. Taip pat viršijo net tris su puse karto grūdų malimo planą Akme-

nių malūnas (ved. drg. Masilionis) ir Šimonių malūnas (ved. drg. Gaskys). Šimonių lentpiuvė miško medžiagos piovimu planą įvykdė 226,4 proc.

Vikonių plytinės darbininkai drg. Gečiūnas Juozas ir Indriūnas Balya iš eilės keilius mėnesius darbo normas viršija 117 — 140 proc.

Šalia gerai atliekančių ir išpildančių bei viršijančių gamybos planus įmonių yra ir tokių, kurios velkasi uodegoje ir neišpildo joms uždėtų gamybos planų. Štai miško medžiagos piovimu plano gegužės mėn. neįvykdė Viešintų, Zaviškių, Čiukų ir Puponių lentpiuvės. Atsiliekančios įmonės turi imtis visų priemonių, kad ateityje pasekti pirmaujančių įmonių keliu.

S. Šarūnas

## Knygai kelią į kaimą

Buržuaziniiais laikais knyga buvo biznio objektas spekuliantų rankose. Knyga buvo priemonė liaudžiai užliuliuoti ir atitraukti jos dėmesį nuo kovos. Liaudis nesidomėjo knygomis, nes jos ne jai buvo skiriamos. Todėl ir nenuostabu, kad knygų tiražai tepasiekdavo vieną-kita tūkstantį egzempliorių, ir tie patys dažnai supelėdavo sandėliuose, belaukdami skaitytojų. Tik tarybinė santvarka atidarė kelius knygai plačiai pasklisti miestų ir kaimo dirbančiųjų tarpe. Šiam tikslui steigiami knygynai, bibliotekos, skaityklos, knygų kioskai ne tik centriniuose respublikos miestuose, bet ir mažuose miesteliuose. Knyga yra pašaukta ne migdyti liaudį, bet organizuoti jos sąmonę kovai dėl naujo gyvenimo, kovai prieš prietarus ir buržuazinės sąmonės liekanas.

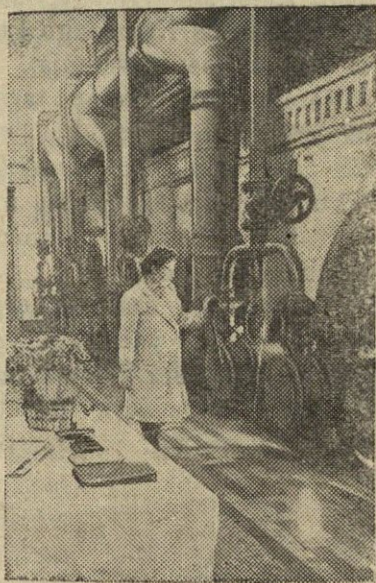
Visuose Kupiškio apskrities valsčių kooperatyvuose rasi

knygų lentynas. Be to, steigiami atskiri knygų platinimo punktai.

Ši š.m. birželio 15 d. Subačiuje atidarytas knygų kioskas, kuriame skaitytojas gali rasti, pradedant Aischilu, Šekspyru, Puškinu, Bielinu, Gorkiu ir baigiant naujausias knygas, kaip „Ovirkos“, „Nemuno šalies pasakos“, „Frank Kruk“, „Salomėjos Nėries“, „Poezija“, Putino „Altorių šešėly“ ir kitas. Čia rasi taip pat marksizmo — leninizmo klasikų Lenino ir Stalino veikalus, kaip „Lenino“ dvitomis, Stalino biografiją, Stalino „Leninizmo klausimai“, ir kt. Tačiau pasigendama pačių aktualiųjų veikaliukų apie kolektyvinius ūkius, kaip „Pavyzdiniai ž. ūkio artelės įstatai“ ir kitos. Šiuo reikalu reikėtų susirūpinti apskrities knygynui ir kiosko vedėjui Budreikai, kad aktuali literatūra laiku pasiektų kaimą.

K. Zalis

## Saratovo dujos Maskvoje



Paskutiniiais mėnesiais dar keletas tūkstančių Maskvos butų gavo Saratovo dujas.

Nuotraukoje: Serpuchovskio gatvėje, name № 46 katilinė dirbanti dujomis.

Foto D. Černovo

TASS-o spaudos klišė

## TRUMPAI IŠ APSKRITIES

### Penkmetį per 4-rius metus

Kai Kupiškio apskrities pramkombinatui pradėjo vadovauti energingas vadovas drg. Montvilas, darbas pramkombinate pagrindiniai pagerėjo. Jam stojus vadovauti, apskrityje buvo tik 25 įmonės, per šešius jo vadovavimo mėnesius įmonių skaičius pasiekė skaitlinę 50. Apskrities malūnų malimo metinis planas jau dabar 80 proc. perviršytas. Svėdasų valsčiuje esanti Vikonių plytinė gegužės mėnesio savo gamybinį planą įvykdė 200 proc. Pilnai paruoštas ir artimiausiomis dienomis bus paleistas į darbą Svėdasų valsčiuje esantis terpentino fabrikas.

M. Martynaitis

### Pionieriai išvyko stovyklauti

LLKJS apskrities komitetas, susitaręs su apskrities Liaudies Švietimo skyriumi, gražiam, gamtos atžvilgiu, Svėdasų valsčiuje suorganizavo 3 jų savaitę pionierių stovyklą.

Šių metų birželio mėn. 15 dieną prie LLKJS apskrities komiteto iš šešių apskrities valsčių susirinko apie 130 pionierių — moksleivių. Iš čia LLKJS apskrities komiteto parūpintomis mašinomis, su dainomis ir muzi-

ka, pionieriai išvyko į stovyklą.

Stovyklos išlaikymui išskirtos stambios lėšos.

M. Majonis

### Baigiamas pūdymo arimas

Viešintų valsčiuje pūdymo arimo darbai jau visiškai baigiami. Pirmiausia šį darbą atliko Gilvydžių ir Užubalių apylinkių valstiečiai.

Pūdymo arimo darbai baigiami ir kitose Viešintų valsčiaus apylinkėse.

K. Saulius

### Nauja pirminė komjaunimo organizacija

Neseniai Viešintų valsčiaus kolektyviniame ūkyje „Raudonoji Vėliava“ įsisteigė pirminė komjaunimo organizacija. Pirminės organizacijos sekretoriumi išrinktas komjaunuolis drg. Patapovas.

Naujai susikurusi komjaunimo organizacija pirmame susirinkime apsvaistė eilę organizacinių klausimų, kaip išauginimas kolektyvinuose laukuose aukšto derliaus. Taip pat kolektyvinio ūkio komjaunuoliai įsipareigojo artimiausiomis dienomis padėti sutvarkyti šienai piauči irančius.

K. Vasaris

## Kada, pagaliau, susitvarkys Kupiškio Ryšių centrinė?

Nuolat Kupiškio miesto įstai-gų darbuotojai skundžiasi blogu Kupiškio Ryšių centrinės darbu. Šis klausimas jau daug kartų buvo gvil-dentas apskrities spaudoje, tačiau nuo to padėtis nepasikeičia. Dažnai reikia skambinti net po pusę valandos ir daugiau, kol, pagaliau, gaudi reikiama abonentą, o kartais ir visai negauni. Tai pareina nuo telefonininkės.

Ypatingai blogai dirba telefonininkė Janušytė. Ji gru-

biai atsako abonentams. Be to, pasitaiko ir tokių faktų, kad telefonininkė Janušytė tyčia neduoda reikiamo abonentų. Tarp kitko ji dar užsiminėja asmeniškais pasiskalbėjimais, kurie tęsiasi net po pusvalandį, kai tuo tarpu skambina abonentai.

Kada, pagaliau, Ryšių skyriaus vedėjas drg. Šalimovas įves tvarką savo vadovaujamuose ryšiuose?

V. Barbašinas

artimos baltymų molekulėms, vadinamas pagrindinei medžiagai, iš kurios susideda gyvieji kūnai. Koku būdu šios molekulės davė pradžią pirmiems organizmams, t. y. gyviems padarams? Į šį klausimą tarybinis mokslininkas Oparinas duoda šį atsakymą: neseniai pavyko įrodyti, kad organiniai junginiai su sudėtinga molekule (pav., baltyminiai kūnai), maišant juos vandens tirpiniuose išsiskiria iš tirpinio pavidale smulkių, pusiau skystų grumstelių. Pavyzdžiui gali būti želatino ir gumerabiko tirpiniai. Kiekvienas tų tirpinių yra vaiskus, bet supylus juos į vieną indą, visas skystimas darosi drumstas, nes jame atsiranda minėtų smulkių grumstelių; juos pavadino koacervatais. Svarbu, kad koacervatai sugęba įjungti į save kitus tirpinyje randamus junginius ir tuo būdu gali augti, taip pat svarbu, kad jie patys savo sudėties atžvilgiu yra įvai-

raus pobūdžio. Užaugę iki tam tikro didžio, jie skyla dalimis ir, šios dalys vėl auga. Vieni jų yra patvarūs ir sugęba atsilaikyti, kiti priešingai — nepastovūs ir lengvai suira. Tai gi matome, kad koacervatuose jau yra įkūnytos svarbiausios prasčiausių gyvųjų padarų savybės ir galima manyti, kad pirminėje ju-roje panašiu būdu susidarė pirmieji organizmai.

Kaip atrodė pirmasis gyvas kūnelis, mes nieko nežinome, bet galima spėti, kad tai buvo labai prastas, nesudėtingas padarinys; gležnus, pusiau skystas, gal daugiausia panašus į gleivinį grumstėlį. Jis buvo net prastesnis už vieną prasčiausių mūsų žinomų padarinių, ameba, nes ameba, nors irgi panaši į gleivių ar košelienos gniužulą, vis dėl to turi savo vidury vadinamąjį branduolį, o tie pirmieji gyvūnai ir to neturėjo. Tuos spėjamus pirmuosius gyvus padarinius

gamtininkai pavadino moneromis. Tai nebuvo gyviai, bet ir nebuvo augalai, o vien prasčiausi gyvi padariniai, davę pradžią ir gyviams, ir augalams.

Kodėl gi šiandien naujoji gyvybė neatsiranda iš negyvosios gamtos, o vis dėl to prileidžiama, kad toks atsiradimas buvo kadaise? Į šį klausimą galima atsakyti taip: gyvybės atsiradimo sąlygos šiandien ir žemės rutulioje tolimiausioje praeityje toli gražu ne tos pačios.

Kas galėjo įvykti žemėje prieš šimtus milijonų metų, kai pati žemė buvo kita, nebegali pasikartoti šiandien. Be to, reikia atsiminti, kad šiandien gyvybė jau nebegalėtų atsirasti ir dėl tos prasčiausios priežasties, kad ji jau yra. Naujai atsirandanti gyvybė šiandien tuojau būtų sunaikinta mikrobu ir kitų gyvųjų padarų.

Prof. I. Ivanauskas



Izmallo sritis. Tarybiname ūkyje „Arcizskij“ ypatingai gerą žieminių kviečių derlių išaugino komjaunuolės Marijos Kitovos grūdai, kuri įsipareigojo gauti 20 ha plote po 30 centn.

Nuotraukoje: M. Kitova (dešinė) su savo grandies darbininkėmis atlieka ravėjimą.

Foto M. Diamonto

TASS-o spaudos klišė



## Pradedame stovyklauti

Skaisti birželio saulutė šyp-  
sosi iš laisvos Tarybų Lietu-  
vos erdvės.

Keistokas užsėdęs pasigirsta  
ežerais pasipuošusiomis Svė-  
dasų miestelio gatvėmis. Ner-  
vingai suplaka į gatvę susi-  
rinkusių mažųjų širdelės. Pa-  
sigirsta šauksmai.

— Atvažiuojai!

Keturios automašinos, vėlia-  
vomis pasipuošusios, pasuka  
gimnazijos kiemo link.

Svečiai atvyko.

Apskrities pionierius, atvy-  
kusius stovyklauti, pasitiko  
stovyklos viršininkas drg.  
Bielousovas, komendantas drg.  
Saja ir, jau iš anksto susirin-  
kę, šio miestelio pionieriai bei  
nesajunginiai jaunuoliai.

Praslinko keletas minučių  
tvarkymosi. Išsitiesė raudon-  
nais kaklaryšiais pasipuošę  
jaunuolių kolonos.

— Už Lenino — Stalino  
siekius būk pasiryžę! — nu-  
skamba vyresnės pionierių  
vadovės balsas.

— Visad pasirengę! — saliu-  
tuodami atraportuoja pionieriai.

Po trumpo stovyklos virši-  
ninko žodžio, pamažu pradėjo  
į erdvę kilti raudonoji vė-  
liava.

Stovykloje užvirė naujas,  
temptas gyvenimas.

Išaušo nuostabus kitos die-  
nos rytas. Saulutė, lyg ap-  
snūdusi, ridinėja erdvės skliau-  
tu. Aplink, kiek tik aprėpia  
akys, banguoja lyg jūra ru-  
giai, tankiai sužėlęs vasarojus,  
raudonomis galvutėmis pasi-  
puošę dobilai.

Vėl kieme išsitiesė vilkstė-  
nė. Stovyklautojai vyksta į  
pirmąją išvyką. Josios priša-  
kyje eina stovyklos komen-  
dantas Saja.

Stovykla veiks dviemys pa-  
mainomis. Pirmoje pamainoje  
stovyklauja 130 pionierių. Ją  
suorganizavo Švietimo ir me-  
no darbuotojų profesijos  
apskrities komitetas.

P. Stuobris



Leningrado sritis. Irininsko durpyne atlieka gamybinę praktiką Maskvos dur-  
pinio instituto IV-jo kurso studentai.

Šiuo metu studentai išdirba vamzdžių pravedimo išdėstymo schemą dėl van-  
dens išlaistymo į naujus plotus.

Nuotraukoje: Studentės A. P. Chrapova (kairėje) ir T. I. Mišutina darbe.  
Foto H. Karavajevos TASS-o spaudos klišė

Vyt. Nemunaitis

## Vienai mokinei

Vartai knygas iki apyaušrio zarelės  
Ir didelį, kaip pasakoj, tu vieškelį matai.  
Ten milijonai į naują pamainą pabunda, kelias,  
Kad gytų žaizdos žemei mylimai.

Ir aš matau tave vidunakty prie knygų,  
gyvenančią ir dirbančią kartu su jais...  
Jaučiu širdim, kuri dainuoja, kenčia, myli,  
Jauti ir tu gyvenimą su ryto spinduliais.

Tokai gražus jaunutis mūsų kraštas  
Prie Baltijos sūnuojančių aukštų pušų,  
O tęsiasi toli, kur snagių žiedus raško,  
Už vandenų, už upių mėlynų.

Abudu mes karštai šį laimės kraštą mylim,  
Mylėjom ir tada, kai plėnys smilko pelenų.  
Dabar širdis iš skausmo nenutyla,  
Ir kai užgydysim — vėl bus ramu.

## Prasideda

nuo 1948 m. liepos mėn. 1 d.

centrinių, respublikinių leidinių ir apskrities laikraščio  
„STALINO KELIU“  
prenumerata.

Skubėkite užsiprenumeruoti iš anksto. Užsiprenumeruokite ilgesniam laikui  
(3-6 mėn.). Tas užtikrins nepertraukiamą laikraščio gavimą. Centrinių lei-  
dinių prenumeratos priėmimas baigiasi birželio mėn. 19 d., respublikinių —  
birželio 25 d. ir apskrities laikraščio — š.m. birželio 29 d.

Ryšių Ministerijos Kontora

# UŽSIENIO ŽINIOS

## Bombarduotos Korėjos žvejų valtys Japonų jūroje

PCHENJANAS, VI. 16 d. lėktuvai batų nmetę bombas  
(TASS). Pietų Korėjos poli-  
ciniai organai paskelbė, kad  
š. m. birželio mėn. 8 d. de-  
vyni keturmotoriai lėktuvai  
su Amerikos atpažinimo  
ženklais bombardavo korė-  
jiečių žvejų valtys Japonų  
jūroje, per 48 kilometrų į  
pietus nuo 38 - tos lygiagre-  
tės, Dokto salų rajone. Ame-  
rikos lėktuvai 20 minučių  
bombardavo žvejų valtys, ku-  
rios rinko jūrų žolės. Bom-  
bardavimo išdavoje buvo už-  
mušta 14 korėjiečių žvejų ir  
sužeista 10 žvejų. Nuskan-  
dinta 11 valčių. Policijos pra-  
nešime nurodyta, kad korė-  
jiečių žvejai, kuriuos bombar-  
davo Amerikos aviacija, buvo  
Pietų Korėjos Nionsango Puk-  
to provincijos gyventojai.

Korėjos informacinė tarny-  
ba pranešime iš įvykio vie-  
tos patvirtino, kad Amerikos  
lėktuvai puolė korėjiečių žve-  
jų valtys. Kitomis žiniomis,  
užmušta 20 žvejų.

Amerikiečių kariniai orga-  
nai Korėjoje pareiškė, esą  
jiems nieko nėra žinoma apie  
vykdytus mokomąjį užduo-  
tį, kad kokie nors Korėjoje  
besibazuojantieji Amerikos

lėktuvai batų nmetę bombas  
į korėjiečių žvejų valtys.

(ELTA).

TOKIO, VI. 16 d. (TASS).  
Laikraščio „Stars and Stripes“  
pranešimu, amerikiečių oro  
pajėgų Tolumuosiuose Rytuo-  
se Tokio štabas birželio mėn.  
12 d. pripažino, kad to šta-  
bo žinioje esantieji lėktuvai  
birželio mėn. 8 d. atlikinėjo  
mokomąjį bombų metimą iš  
didelio aukščio rajone, kur,  
kaip teigia Korėjos policija,  
9 amerikiečių keturmotoriai lek-  
tuvai bombardavo, apšaudė  
iš kulkosvaidžių ir nuskan-  
dino 11 korėjiečių valčių, ko  
išdavoje žuvo 14 žvejų. Fo-  
tografijos, nutrauktos atlie-  
kant mokomąjį užduotį, nu-  
siųstos į Tokio tam, kad „jas  
ištirtų aukšti amerikiečių oro  
pajėgų atstovai tiksli nusta-  
tyti, ar amerikiečių lakūnai  
yra kalti tyčia negailestin-  
gai nužudę korėjiečių žvejus“.  
Amerikos aviacijos atstovai  
vis dar atsisako pranešti, iš  
kokios būtent Japonijos ba-  
zės veikė Amerikos lėktuvai,  
vykdydysieji mokomąjį užduo-  
tį.

(ELTA).

## Streikų sąjūdis Prancūzijoje

PARYŽIUS, VI. 16 d. Šiandien taip pat nutraukė  
(TASS). Frans Pres agentū-  
ros pranešimu, visų Romo  
monijų darbininkai šiandien  
ytą nutraukė darbą dviem  
valandom, solidarizuodamiesi  
su streikuojančiais darbininkais  
Klermon - Ferane, kur strei-  
kų sąjūdis išsiplėtė daugy-  
boje įmonių.

Sustreikavo taip pat Sent-  
Etjeno kalnakasiai, reikalau-  
dami pakelti darbo atlyginimą  
ir pagerinti aprūpinimą.

Solidarizuodamiesi su Ber-  
gunjano (Klermon-Feranas)  
įmonių streikuojančiais dar-  
bininkais, 24 valandų streiką  
paskelbė Brasako kalnakasiai.

Šiandien taip pat nutraukė  
darbą 350 Trelazo darbininkų.  
Jie reikalauja pakelti darbo  
atlyginimą 20 procentų.

Visuotinės darbo konfede-  
racijos, Prancūzijos krikščio-  
nių darbo žmonių konfederali-  
cijos ir „Fors Uvrier“ atsto-  
vų konferencijos nutarimu,  
Alstomo (Beiforas) gamyklų  
darbininkai paskelbė streiką,  
reikalaudami pakelti darbo  
atlyginimą.

Papildomomis žiniomis, skai-  
čius darbininkų ir policininkų,  
sužeistų per susidūrimus  
Klermon - Ferane, siekia 180  
žmonių.

(ELTA).

## Benesas ir Gotvaldas pasikeitė telegramomis

PRAGA, VI. 16 d. (TASS). džiui Jus sveikinu. Jūsų  
Buęs Čekoslovakijos prezi-  
dentas d-ras Eduardas Bene-  
šas ir Čekoslovakijos respub-  
likos prezidentas Klementas  
Gotvaldas pasikeitė telegra-  
momis.

Savo telegramoje Benešas  
rašo: „Ponas Prezidente. Jus  
gavote aukštą garbę tapti  
pirmuoju mūsų brangios res-  
publikos darbuotoju. Nuošir-

džiui Jus sveikinu. Jūsų  
Eduardas Benešas“.

Gotvaldas atsakė tokia te-  
legrama: „Ponas Prezidente.  
Jūsų sveikinimas mano išrin-  
kimo respublikos prezidentu  
proga suteikė man didelį  
džiaugsmą. Nuoširdžiai dėkoju  
Jums ir taip pat linkiu Jums  
viso geriausio. Jūsų Klemen-  
tas Gotvaldas“.

(ELTA).

## Susidūrimai Klermon - Fera- ne

PARYŽIUS, VI. 16 d.  
(TASS). Frans Pres agentū-  
ros pranešimu, naktį į birže-  
lio mėn. 16 d. įvyko kruvini  
susidūrimai tarp policijos ir  
Bergunjano gamyklų streiku-  
jančių darbininkų, užėmusių  
vieną gamyklos pastatą. Mė-  
gindama atimti pastatą iš  
streikuojančiųjų, policija pa-  
vartojo ašarines dujas. Strei-  
kuojantieji atkakliai priešino-  
si. Vietinės valdžios organai  
policininkams padėti pakvietė  
žandarmerijos ir kariuome-  
nės būrius iš Klermon-Ferano  
įgulos ir kaimyninių departa-  
mentų. Bergunjano gamyklų  
streikuojantiems darbininkams  
padėti atvyko kitų įmonių  
darbininkai. Susidūrimuose  
sužeista apie 100 darbininkų  
ir policininkų. 60 streikuojan-  
čių darbininkų suimta.

Šiandien rytą Sent - Elua  
(Piui - de - Dom departamen-  
tas) kasyklos darbininkai pa-  
skelbė streiką, protestuodami  
prieš priemones, kurių imtasi  
prieš streikuojančius Bergun-  
jano gamyklų darbininkus.  
Kalnakasiai sunkvežimiais nu-  
vyko į Klermon - Feraną pa-  
dėti streikuojantiems darbi-  
ninkams.

(ELTA).

## Prancūzijos visuotinės dar- bo konfederacijos biuro komunikatas

PARYŽIUS, VI. 16 d.  
(TASS). Frans Pres agen-  
tūros pranešimu, Prancūzi-  
jos visuotinės darbo konfe-  
deracijos biuras šiandien pa-  
skelbė komunikatą, kuriame  
išreiškia „gilų solidarumą su  
streikuojančiais Bergunjano  
fabrikų darbininkais, o taip  
pat su Klermon - Ferano ir  
Piui - de Dom departamento  
darbo žmonėmis bei respub-  
likonais, kurie remia strei-  
kuojančiuosius, drąsiai ginan-  
čius savo duoną ir darbinin-  
kų laisvę“.

VDK ryžtingai reikalauja  
kad būtų užtikrinta darbo  
žmonių perkamoji galia, kad  
būtų automatiškai revizuotas  
darbo atlyginimas ir kad jis  
būtų suderintas su pragyve-  
nimo kaina. VDK biuras pa-  
reiškia, jog jis patyrė, kad  
vyriausybė ketina padaryti  
pakeitimų socialinio aprūpi-  
nimo režime, ir todėl „griež-  
tai protestuoja prieš bet koki  
pasikėsimą į tą režimą“.  
VDK ragina visus susivienyti  
į „Komitetus socialiniam ap-  
rūpinimui ginti“.

(ELTA).

Atsakingas Redaktorius A. DAGELIS